

► Themabrief: **Economie**
DSO/Programmamanagement, Strategie en Onderzoek

PSO is het strategisch advies- en onderzoeksbureau van DSO; PSO onderzoekt, verzamelt en ontsluit informatie en adviseert over strategie, innovatie en de programmering van DSO-projecten.

April 2020

Woon-werkpendel 2018

Jaarlijks meet het CBS de relatie tussen bezette banen en de woonplaats van *werknemers*. De pendelgegevens van december 2018 zijn onlangs beschikbaar gekomen. In deze Kenniswijzer wordt met behulp van deze gegevens een beeld geschetst van de gemeente of regio waar de Haagse werknemers werken en waar werknemers die in Den Haag werken vandaan komen.

De cijfers van het CBS gaan alleen over werknemers. Zelfstandige ondernemers worden niet meegenomen in de hier gepresenteerde cijfers. Omdat het hier dus om een deel van de banen/werkzame personen gaat, zijn de gegevens niet vergelijkbaar met de cijfers in de Monitor Werkgelegenheid 2019. Wanneer in deze Kenniswijzer gesproken wordt over banen gaat het in alle gevallen om banen van werknemers.

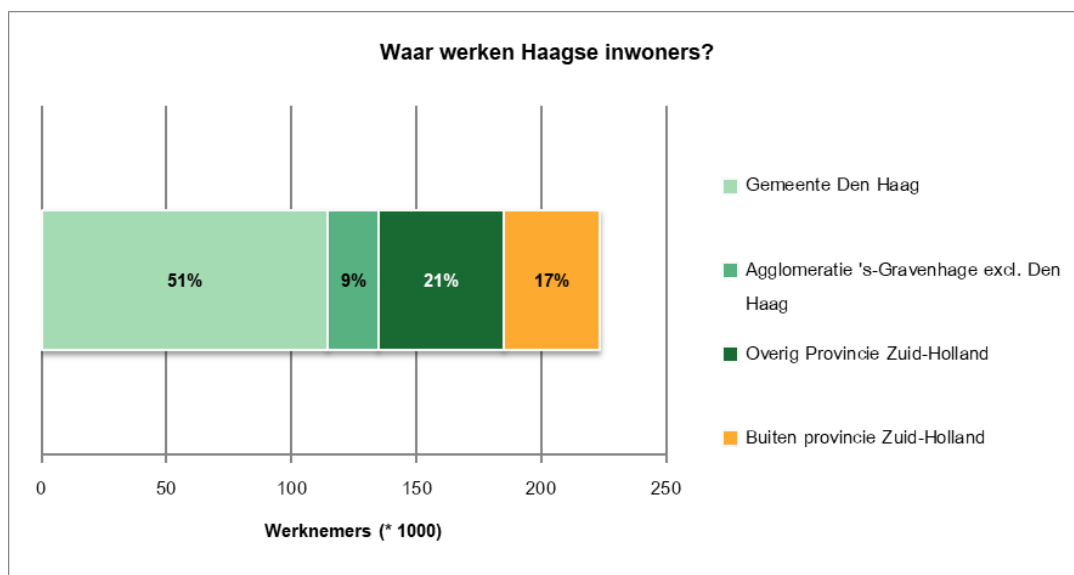
Omdat ca. 45.000 zelfstandigen hier buiten beschouwing zijn gelaten zal het werkelijke beeld van in- en uitgaande pendel er iets anders uitzien. Het ligt immers voor de hand dat een (groot) deel van de Haagse zelfstandigen (en zeker die zonder personeel), werkzaam zijn in Den Haag. Hierdoor zullen de percentages verschuiven en zal het aandeel Haagse werknemers dat op een Haagse baan werkt iets toenemen. Dit is echter in deze Kenniswijzer niet meegenomen.

Ook laten we hier buiten beschouwing dat banen bezet kunnen worden door meerdere personen en dat één persoon meerdere banen kan hebben.

Banen bezet door Haagse inwoners en uitgaande pendel

Haagse werknemers (exclusief zelfstandigen) bezetten in totaal 223.600 werknemersbanen in Nederland. Meer dan de helft van deze banen (51%) ligt in Den Haag. Dit is in de afgelopen vier jaar nauwelijks veranderd. Ongeveer 49% van de banen bezet door Hagenaars ligt buiten de Hofstad. Deze banen worden bezet door Haagse forenzen (uitgaande pendel). Zo'n 9% van de banen waarin Hagenaars werken ligt in de Agglomeratie 's-Gravenhage¹ exclusief Gemeente Den Haag en 21% in de rest van de provincie Zuid-Holland. Tenslotte ligt 17% van de banen buiten Zuid-Holland. De volgende afbeelding laat dit zien.

¹ Het coropgebied 'Agglomeratie 's-Gravenhage' bestaat uit de gemeenten Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Wassenaar en Zoetermeer.

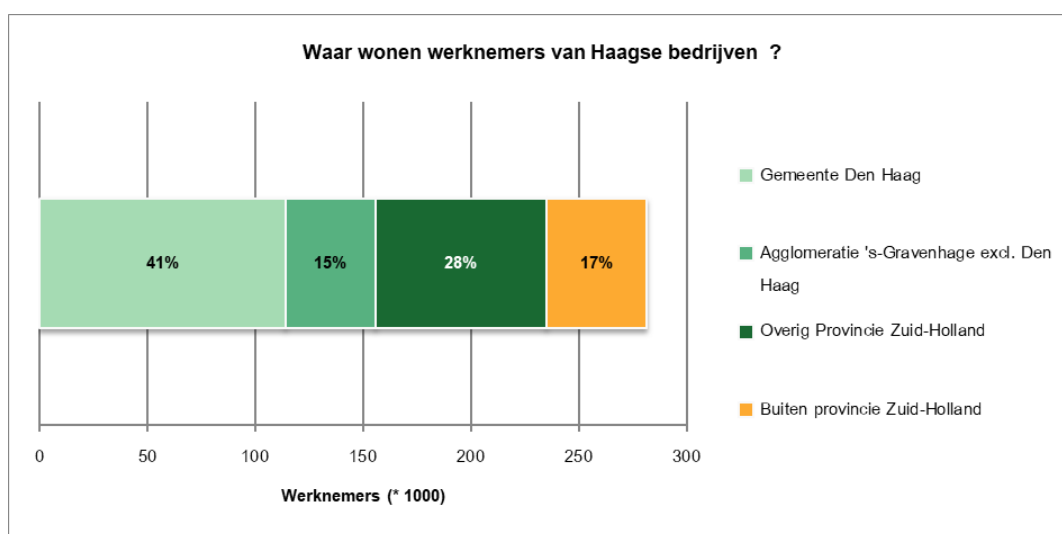

Bron: CBS

De belangrijkste gemeenten waar de Haagse inwoners naar toe pendelen om te werken zijn Rotterdam, Utrecht, Amsterdam, Westland, Rijswijk, Delft en Zoetermeer.

Bezetting van de banen in Den Haag en inkomende pendel

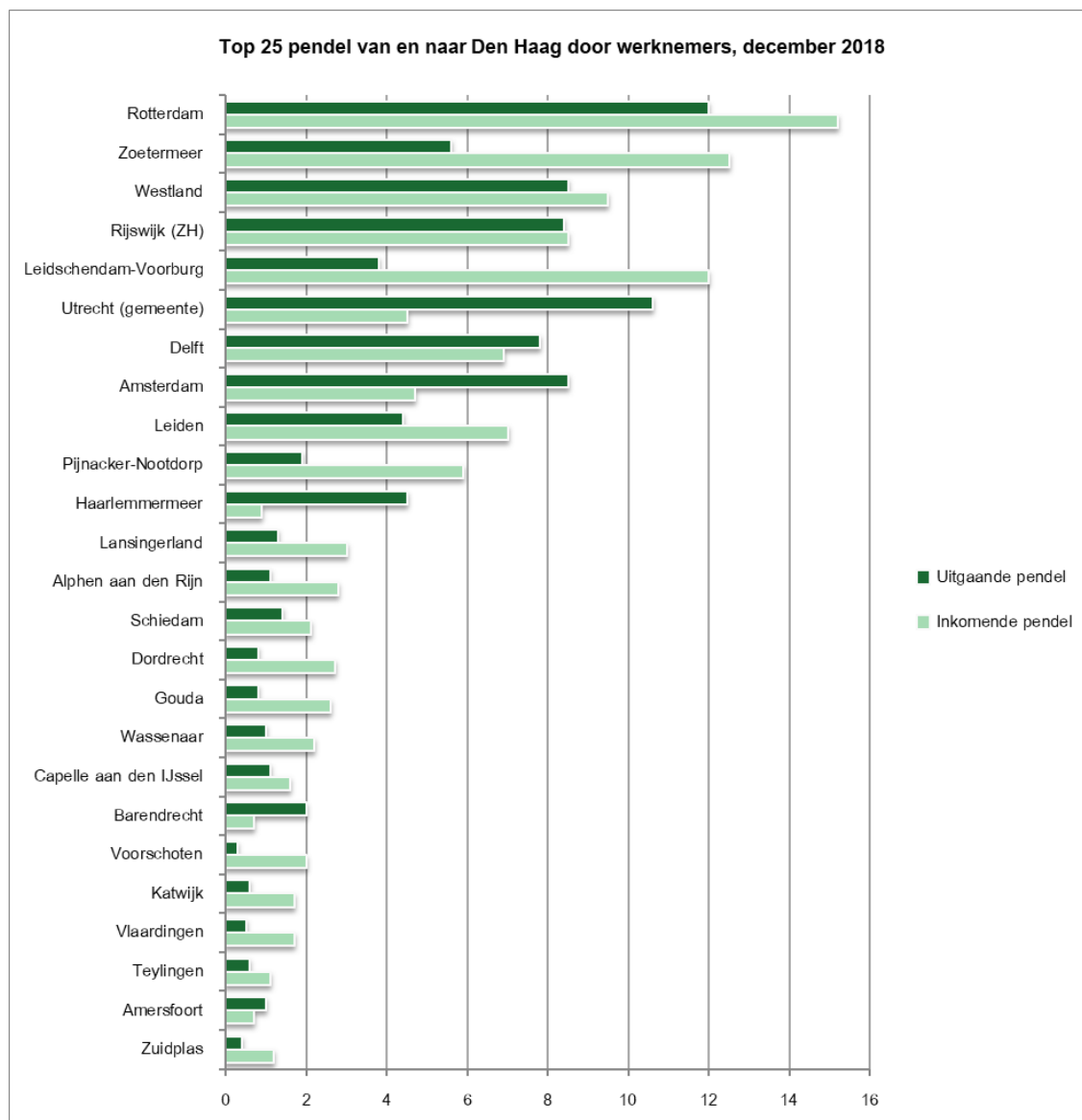
Wanneer we kijken naar de bezetting van de banen in Den Haag zien we een soortgelijk plaatje. Van alle Haagse banen in december 2018, volgens het CBS 281.500, wordt ca. 41% bezet door inwoners van Den Haag. Dit percentage is in de periode 2014-2018 niet veranderd. Zo'n 15% woont in het overig deel van de Agglomeratie 's-Gravenhage. Ca. 28% wordt bezet door inwoners in en in de rest van de provincie Zuid-Holland. De rest van de banen (17%) wordt bezet door mensen van buiten de provincie Zuid-Holland. Dit betekent dat 59% van de Haagse banen bezet worden door inkomende forenzen. Ook hier geldt dat het plaatje er iets anders uit zal zien wanneer ook zelfstandigen worden meegenomen. Dan is het aandeel Hagenaars die in Den Haag werken, vermoedelijk iets groter.

Bron: CBS

De belangrijkste gemeenten waar werknemers die in Den Haag werken maar elders wonen (inkomende pendel) wonen, zijn Rotterdam, Zoetermeer, Leidschendam-Voorburg, Westland, Rijswijk, Delft en Leiden.

Gemeenten waarmee Den Haag een belangrijke pendelrelatie heeft (inkomend, uitgaand of beide) zijn aangegeven in de volgende afbeelding. De relatie met gemeenten als Rotterdam, Westland, Rijswijk en Delft is redelijk evenwichtig. Er zijn ongeveer evenveel banen bezet door Hagenaars die in deze gemeenten werken als banen in Den Haag die bezet worden door inwoners uit deze gemeenten.

Bron: CBS

Andere gemeenten zoals Zoetermeer, Leidschendam-Voorburg en Pijnacker-Nootdorp hebben duidelijk een andere relatie met Den Haag. De inkomende pendel vanuit die gemeenten naar Den Haag is veel groter dan de uitgaande pendel waarbij Hagenaars in die gemeenten werken. Den Haag fungeert voor die gemeenten als een banencentrum. Deze relatie geldt voor de meeste gemeenten.

Alleen Utrecht, Amsterdam, Haarlemmermeer en (in mindere mate) Barendrecht zijn belangrijke werkgemeenten voor de inwoners van Den Haag. Naar deze gemeenten vertrekken (veel) meer Hagenaars dan dat er uit die gemeenten naar Den Haag komen om te werken.

Afstand tussen woning en werk

De gemiddelde afstand die mensen afleggen om op hun werk te komen wordt gewogen voor het aantal forenzen die deze afstand afleggen. Er blijkt weinig verschil te zijn tussen de gemiddelde afstand die inkomende forenzen en uitgaande forenzen afleggen. Haagse werknemers reizen gemiddeld 18,1 kilometer naar hun werk. Als we alleen de Haagse werknemers nemen die buiten Den Haag werken (uitgaande forenzen), gaat het om gemiddeld 33,5 kilometer. Mensen die in Den Haag wonen én werken leggen gemiddeld 3,8 kilometer af naar hun werk.

Werknemers die buiten Den Haag wonen en in Den Haag werken (inkomende pendel) leggen gemiddeld 33,5 kilometer af. Voor alle werknemers die in Den Haag werken, geldt dat zij gemiddeld 19,4 kilometer afleggen. Onderstaande afbeelding vat dit samen.

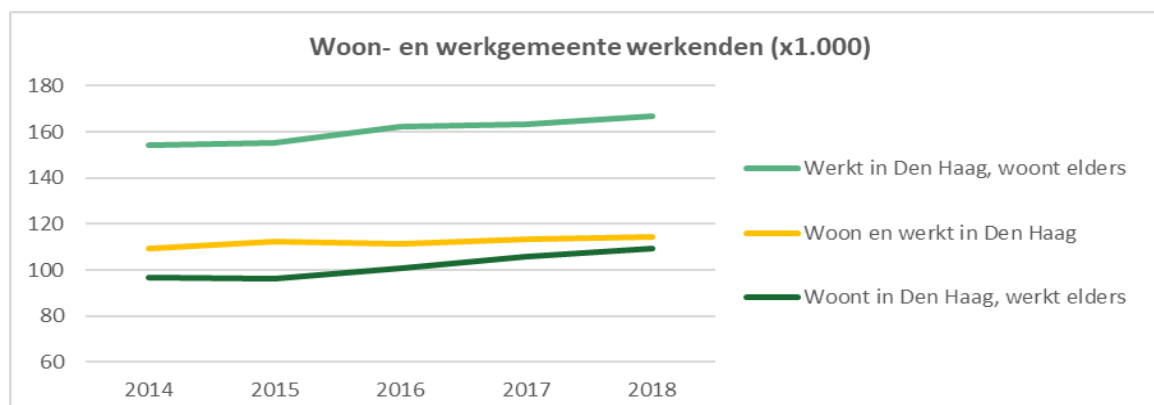
Gemiddelde afstand tussen woning en werk

Bron: CBS

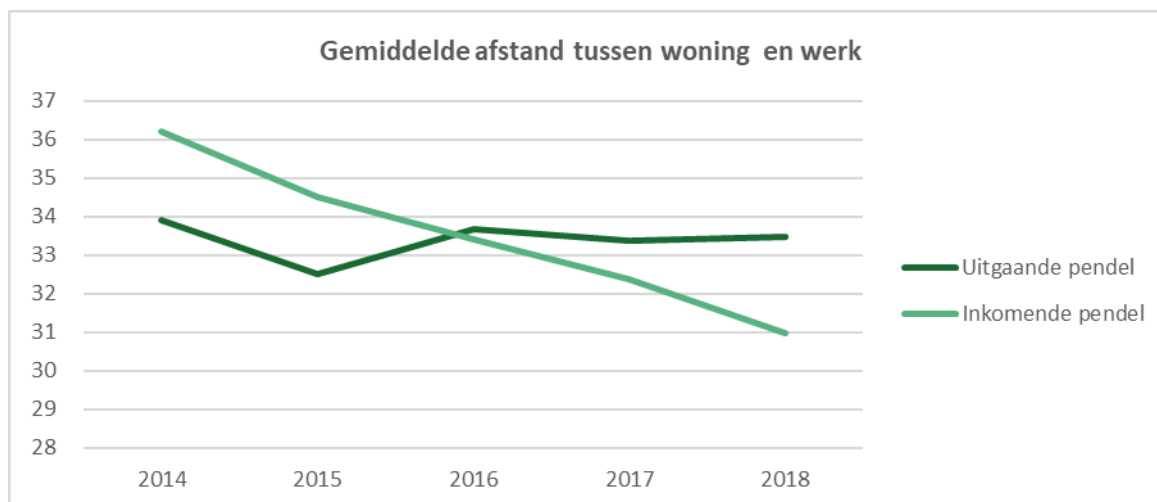
Ontwikkeling

Hoewel het percentage Haagse banen dat door inwoners van Den Haag wordt bezet, de afgelopen jaren niet is veranderd, is wel het aantal Haagse werknemers en het aantal banen gegroeid. In onderstaande grafiek is de ontwikkeling in de periode 2014-2018 weergegeven.

Bron: CBS

De gemiddelde afstand die Haagse inwoners die buiten Den Haag werken (uitgaande pendel) moeten afleggen om bij hun werk te komen, is de afgelopen jaren nauwelijks veranderd, namelijk ca. 33 kilometer (zie onderstaande figuur). Gezamenlijk moeten ze ten opzichte van 2014 wel meer kilometers afleggen om bij hun werk te komen omdat de omvang van de uitgaande pendel groter is geworden.

Bron: CBS

De gemiddelde afstand van mensen die in Den Haag werken maar elders wonen (inkomende pendel), is daarentegen de afgelopen jaren korter geworden. Deze afstand is gedaald van 36,2 in 2014 naar 31,0 in 2018. En hoewel de omvang van deze groep forenzen groter is geworden, is de afstand die zij gezamenlijk moeten afleggen om bij hun werk te komen, kleiner geworden.

In totaal moet de inkomende en uitgaande pendel in 2018 gezamenlijk ca. 8,3 miljoen kilometer afleggen tussen woning en werk. Dat is iets minder dan in 2014 (was 8,5 miljoen kilometer).

Een interactieve kaart van de Haagse inkomende en uitgaande pendel is te vinden op: <https://public.tableau.com/profile/henk.van.andel#!/vizhome/Staatwoonwerkpendel/Kaart>

COLOFON

Uitgave

Gemeente Den Haag
DSO / Programmamanagement, Strategie en Onderzoek
April 2020

Inlichtingen

DSO / Programmamanagement, Strategie en Onderzoek
Henk van Andel (070 -3535565 / henk.vanandel@denhaag.nl)
Carla Rothuizen (070 - 3534874 / carla.rothuizen@denhaag.nl)

De dienst Stedelijke Ontwikkeling aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid inzake het gebruik en toepassing van de gepresenteerde gegevens. Afwijkingen in absolute aantallen en % kunnen veroorzaakt worden door afrondingen. Bij gebruik van cijfers is bronvermelding verplicht.